

זמות המתבגר בקולנוע

טל מתן

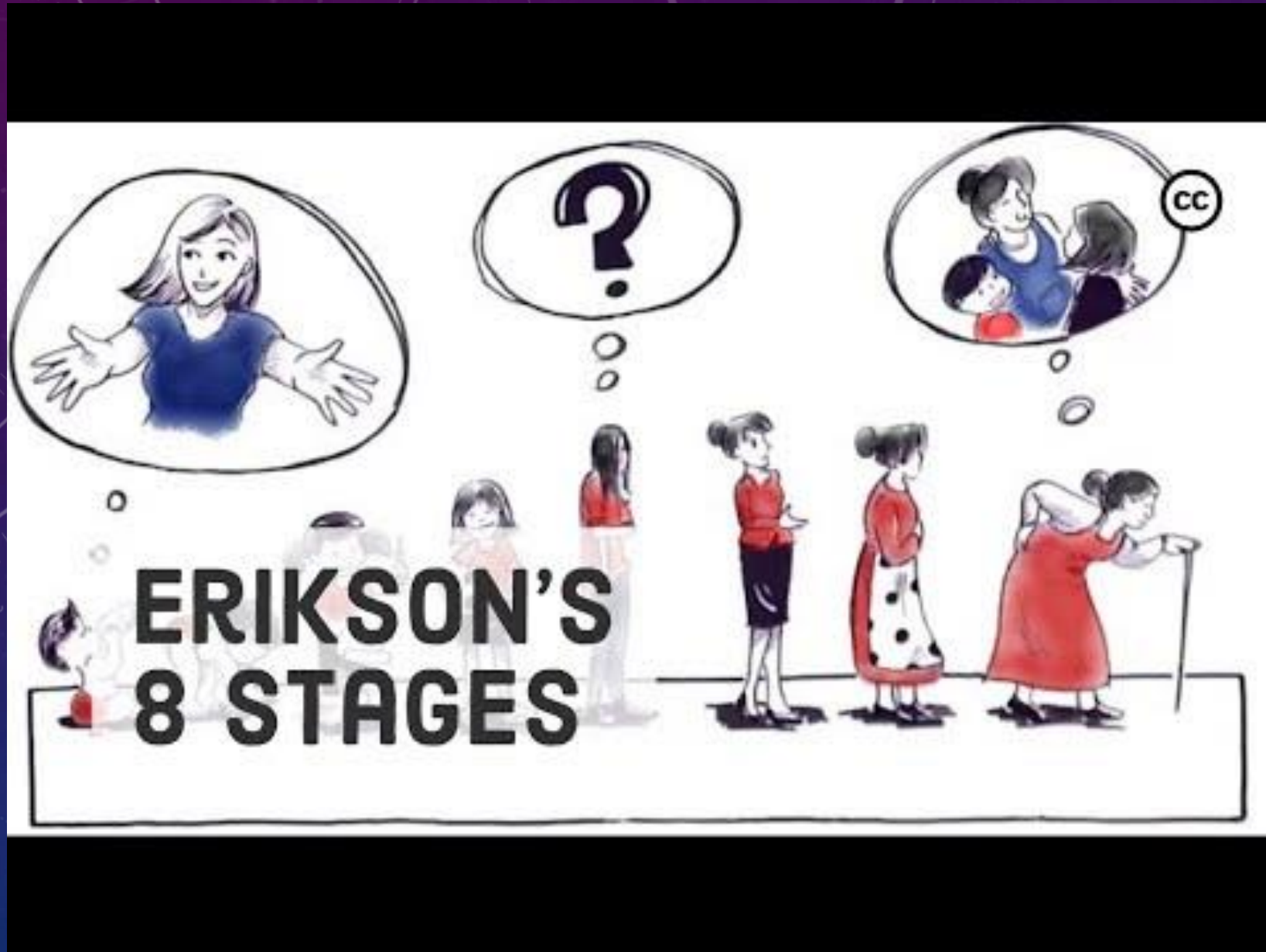
אסוציאציות למילה התבגרות :

- התנסות ,
- שברון לב ,
- שאלות ,
- חקירה ,
- אהבה ,
- רומנטיקה ,
- נשיקה ראשונה ,
- מסיבות ,
- גילויים ,
- חצ'קונים ,
- מראה חיצוני מול פנימי ,
- מצבי סף ,
- חבר ראשון ,
- התנגדויות ,
- כניסה לחברה חדשה, לביהס חדש.

אָריק הוּמבּוּרְגֶר אָריקסון היה פסיכולוג יהודי אמריקאי, הוגה תאוריית השלבים הפסיכו-חברתית, מהתאוריות החשובות ביותר בפסיכולוגיה ההתפתחותית. הוא פיתח את תאוריית ההתפתחות של זיגמונד פרויד.

סרטון שמסביר את התאוריה בכמה דק...

על פי אריקסון אדם עובר בחייו שמונה שלבים, מתקופת הינקות ועד הזקנה. התפתחותו של האדם נמשכת כל חייו, כל עוד נמשכים יחסיו עם הסביבה. כל שלב בהתפתחות מתאים ללמידת מרכיב כלשהו באישיות – תכונה או נטייה. אם האדם לא רכש את המרכיב המסוים בשלב המתאים, הוא יתקשה לרכוש אותו בשלב מאוחר יותר.

כל שלב מאופיין במשבר או קונפליקט.

במרכז כל שלב ישנה משימה שהפרט צריך לבצע. אם המשבר נפתר והוא מעובד בצורה חיובית, הפרט יצליח לרכוש את החיובי לאישיותו. לעומת זאת, אם המשבר נמשך או שהוא נפתר בצורה לא נכונה, ה"אני" ניזוק ומוטבע בו מרכיב שלילי.

זהות לעומת טשטוש זהות - גיל ההתבגרות / השלב חמישי

שלב זה מתרחש בתקופת ההתבגרות של אדם. (12-20)

זהו השלב החשוב והמשמעותי ביותר בעיני אריקסון. בשלב זה מגבש הנער את זהותו האישית, ואם לא יצליח לגבש אותה הוא יחווה טשטוש זהות.

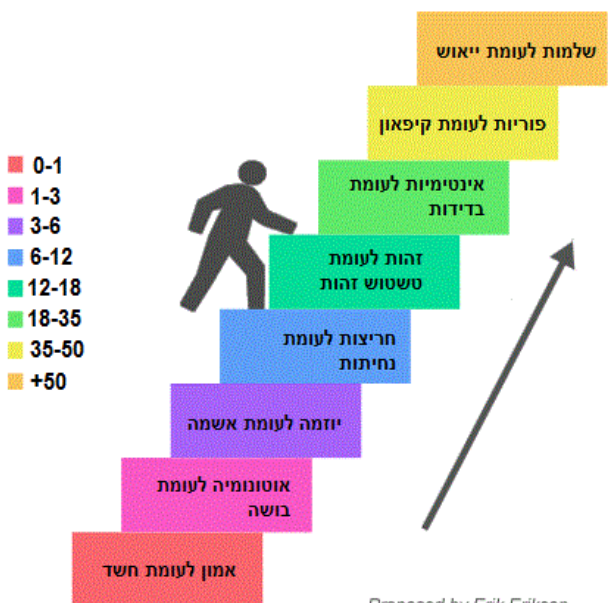
טשטוש הזהות הוא בלבול תפקידים וספק עצמי, האדם אינו בטוח מי הוא, מה מתאים / לא מתאים לו? מה הוא רוצה / לא רוצה? ולאן פניו מועדות.

בזהות אישית הכוונה היא ליכולת הפרט להעריך את תכונותיו,

את כוחותיו ואת חולשותיו, לקבלם, ולהחליט כיצד הוא רוצה לטפל בהן.

בשלב זה הדמות המרכזית המשפיעה היא קבוצת השווים.

שילבי ההתפתחות הפסיכו-סוציאלית

מהו גיל ההתבגרות?

גיל ההתבגרות הינו גיל משמעותי ביותר מבחינת ההתפתחות הנפשית - פסיכולוגית. בשנים אלו מתפתחת ומתעצבת האישיות, הזהות והתפיסה העצמית, היחסים החברתיים שלנו, תפיסתנו את מקומנו בתוך החברה וכן זהותנו המינית.

בעידן הפוסט מודרני גיל ההתבגרות הולך ומתארך. מתבגרים חווים שינויים רבים בתחום האישי החברתי הקוגניטיבי והמוסרי הנמשכים לאורך זמן ולכן חלק מהמתבגרים חווים לחצים ומשברים.

יחד עם הזהות העצמית המתגבשת עולה גם השאלה הפנימית של המתבגרים ביחס למקומם בחברה. אנו רואים בגיל זה את ילדינו מחשיבים יותר ויותר את דעתם של חבריהם. הם מנסים לחקות נורמות לבוש, התנהגות וצריכה של בני גילם ומבלים איתם יותר ויותר על חשבון הזמן עם המשפחה. בגילאים אלו קיים צורך להיות חלק מקבוצת השתייכות. בצד כל אלה עולה חשש מדחייה על ידי חבריהם. הם חוששים מהדרך בה ישפטו על ידם ומה יאמרו עליהם. יש להם צורך גדול להיות מקובלים חברתית או לפחות להגדיר לעצמם נישא בתוך החברה.

הרצון לפתח זהות עצמית, לפרוץ גבולות ולהוכיח "הצטיינות" בקרב קבוצת הייחוס, הוא הסיבה שבגיל זה התחילו לעשן רוב המעשנים הבוגרים, וכן עולות הדרישה לאופנוע ושאר התנהגויות מסוכנות (אלכוהול, נהיגה בשכרות, סמים). המתבגרים עצמאיים ברוב פעולותיהם, וגם שואפים להסתגר בקרב בני גילם ולהתרחק מן ההורים. עובדות אלו מקשות על המעקב ההורי ההדוק, המובן מאליו בגילים יותר צעירים. עם זאת הסיכון לבריאותו וחוסנו הרגשי של מתבגר הם גבוהים דווקא בגיל זה

רשימת מאפיינים של גיל ההתבגרות:

- חיפושי זהות, הבשלה, בניית זהות יציבה ושלמה על ידי חקירה, התנסות, שאלות. מחפשים אמונות והשקפת עולם.
- התבססות של תכונות ומאפיינים שהופיעו בילדות.
- החברה, קבוצת השווים, יותר משמעותית ממשפחת המוצא.
- שלב ההתבגרות הראשון הוא הפרידה ממשפחת המוצא - והגדרת מי אני בנפרד מהם.
- קיצוניות: משברים, שיברון לב, בדידות.

גיל ההתבגרות בקולנוע

- בקולנוע משתקפים כל הנושאים האלה, כמו מראה המחזירה לנו תמונה של עצמנו.
- הקולנוע לעיתים מתאר מצבים קיצוניים יותר מאשר בחיים, אך הקיצוניות מבליטה את התופעה, שהיום בעידן המתירני - סקס, סמים, אלכוהול וסיגריות הם "מצרכים" בלתי נפרדים מגיל ההתבגרות.
- הקולנוע מדגיש גם את השינוי בנורמות החברתיות, היום, להגיע לגיל 20 ולהיות בתול נחשב לבושה. בעבר, איבוד הבתולים נחשב לבושה.
- הבמאים של סרטי ההתבגרות משתדלים להציג כמה זוויות ראייה על כל נושא, בכדי לא לנקוט בדעה בשחור או בלבן בלבד.

דמות המתבגר בקולנוע האמריקאי

נקודות לדיון:

- כיצד מיוצג המתבגר בקולנוע? מה מאפייניו?
- מהם הקונפליקטים המרכזיים העולים בסרטים?
- מה מקומה של הקבוצה בגיל ההתבגרות?
- מה הם המניעים הפסיכולוגיים/חברתיים של דמות המתבגר?
- מה מאפיין את התקשורת של המתבגר עם הוריו?
- האם המאפיינים והקונפליקטים השתנו במהלך השנים?

איך הקולנוע טיפל בנושא גיל ההתבגרות לאורך ההיסטוריה?

- עד לפני שנים מעטות, הופקו רוב סרטי המתבגרים על ידי מפיקים עצמאיים ובתקציבים צנועים, אבל בשנים האחרונות הצטרפו גם האולפנים הגדולים. הסיבה נעוצה בעלות הזולה של הפקת הנעורונים (אין צורך להשקיע בפעלולים מתוחכמים, ניתן לשתף בהם שחקנים צעירים ואלמונים ששכרם אינו גבוה, והשיווק שלהם קל יחסית) והרווח כמעט מובטח.
- אבל, מעבר להיבט הכלכלי, אפשר לבחון את סרטי הנעורים גם מנקודת מבט סוציאל-תרבותית, שכן תרבות הנוער בכל תקופה משפיעה על הנעורונים ומושפעת מהם- אם בהתנהגות, בטרנדים האופנתיים, בדיבור, במוזיקה ובכל שאר תחומי החיים של המתבגר. כמעט לכל אחד שמורה פינה חמה לסרט כלשהו, שהשפיע עליו שנים אחרי שצפה בו בנעוריו

איך הקולנוע טיפל בנושא גיל ההתבגרות לאורך ההיסטוריה?

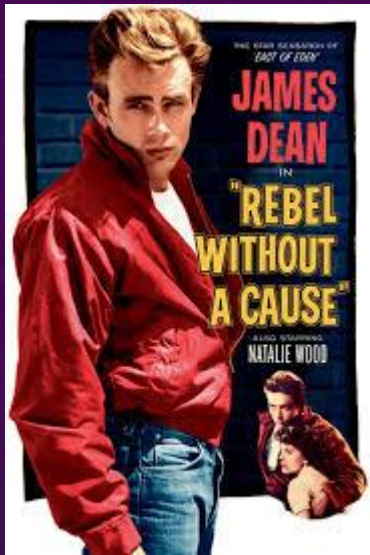

מבקרי קולנוע מרבים להתלונן על העלילה הפשוטה והקלישאית המאפיינת את רוב הנעורונים המודרניים ועל הדמויות השטוחות והסטריאוטיפיות, שהן או מתוחכמות מידי לגילן או רפות שכל. המבקרים אף מציינים את התסריטים הלא אמינים והלא יצירתיים, שחלק מהם גובל בטמטום של ממש או בגסות רוח וחרמנות בלתי נסבלת.

לעומת זאת, בני הנוער, מצביעים ברגליים, וממלאים את בתי הקולנוע, נראה כי סרטים אלה, למרות ההסתייגויות, מצליחים להיות רלוונטיים מאוד לחיי היומיום שלהם, הכוללים מאבקים על הסטטוס החברתי, ניכור מההורים, תהיות מיניות, גיבוש האישיות והדימוי העצמי ועוד.

נושאים פופולאריים בסרטים

- היררכיות חברתיות, מאבקים בין הקבוצות וניסיונות פיוס. דוגמאות: "מועדון ארוחת הבוקר", "יפה בוורוד", "נערי הכרך", "נקמת היורמים", "למות מצחוק".
- המייקאובר. דוגמאות: "קלולס", "יש לה את זה", "את מטריפה אותי".
- איבוד הבתולים. דוגמאות: "אמריקן פאי", "סופרבאד".
- נשף הסיום. דוגמאות: "את מטריפה אותי", "יפה בוורוד", "אמריקן פאי", "יש לה את זה", "שיגעון של נשף".
- פיתוי של אישה מבוגרת. דוגמאות: "אמריקן פאי", "קלאס", "הבוגר".

שנות ה-50

- ההיסטוריה של סרטי הנוער מתחילה כבר בשנות החמישים, ויש הרואים את שורשיה בשנות השלושים של המאה שעברה. בעשרות השנים שחלפו מאז, יצאו נעורונים שחלקם הפכו לקלאסיקות ויישמרו לעד בזיכרון הקולקטיבי של בני דורם.

- סרט הנעורים האולטימטיבי היה "מרד הנעורים" (1955, ניקולאס ריי), שהפך את ג'יימס דין לכוכב ענק ולמודל חיקוי של דור שלם כמעט בין לילה. אין ספק שהסרט הצליח ללכוד בצורה מדהימה את "רוח התקופה" שבה נעשה, לפחות מבחינת הנוער.

- ג'ים היפה והמיוסר, בטי שירט לבנה וג'ינס, מגלם בסרט נער מתבגר מהמעמד הבינוני, בעל רקע עברייני, העובר לגור עם משפחתו בעיר חדשה. הוא מנסה להתאקלם, אך שוב מסתבך בתגרות רחוב, מרוצי מכוניות ועימותים עם החוק. הוא מתמרד נגד הוריו האטומים והקרירים ונגד החברה בכלל, ומקווה למצוא את האהבה והחום שמנעו ממנו בחיקה של חברתו החדשה ג'ודי, בגילומה של נטלי ווד.

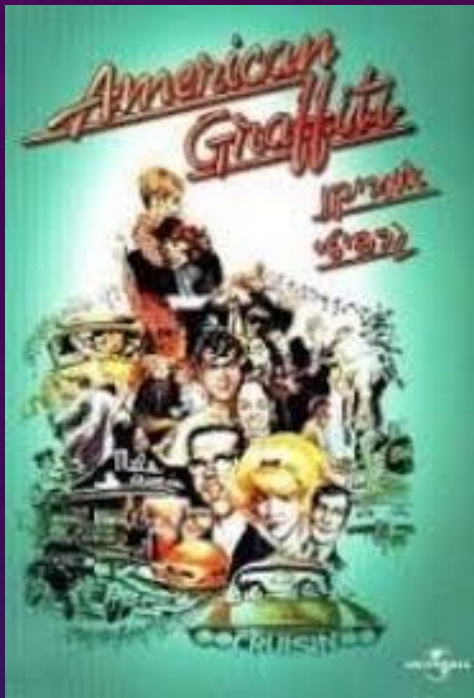
- הסרט העז לעלות את הנושאים ה"אסורים": אלימות, עבריינות נוער, הניכור מההורים בפרט ומחברת המבוגרים בכלל, אהבה וסקס, ואפילו העיסוק במרוצי מכוניות, שאפיין את הנוער באותה תקופה.

מרד הנעורים

- שייך לתקופת הוליווד הקלאסית, תקופה זו משרתת את השמרנות האמריקאית. תפקידי הגברים והנשים מאוד ברורים בתקופה זו.
- המתבגר מורד בשמרנות זו המיוצגת על ידי דור ההורים.
- מציג אייקונים תרבותיים שנקשרו עם דמות המתבגר-אופנועים, נהיגה מסוכנת, אלכוהול, מלחמת כנופיות שימוש בסכינים ואקדחים, כל אלו מאפיינים את המתבגר כאחד שנמשך לפעולות קיצוניות.
- יש "סירוס" של דמותו של האב מבחינה מגדרית, תוך כדי שדמות של ג'ים מחפשת את הזהות של עצמה.

שנות ה - 70

- הסרט המכונן של בני הנוער בשנות השבעים היה כמובן "אמריקן גרפיטי" (1973) של המפיק פרנסיס פורד קופולה והבמאי ג'ורג' לוקאס. עם צאתו יצר סנסציה גדולה, הפך לשובר 'קופות וייצר כוכבים כמו ריצ'רד דרייפוס, הריסון פורד ורון האורד. הסרט תיאר בצורה משעשעת ונוסטלגית אך אמינה את חיי הנוער האמריקאני בתחילת שנות השישים ואת התחבטויותיו בנוגע להתבגרות המינית, הדימוי העצמי והצורך לעשות החלטות גורליות לגבי העתיד. בתקופה זו כבר מותר היה לנוער לדבר בגלוי עם סקס, ואפילו על התנסויות עם פרטנרים שונים.
- "אמריקן גרפיטי" מתרחש בקיץ '62. ארבעה חברים טובים מבלים לילה בשיטוט גאוותני במכוניותיהם, ומחפשים סקס ואהבה. הפסקול הנפלא שליווה את הסרט היה הראשון שעשה שימוש בלהיטים הגדולים של התקופה.
- גם סרטים רבים אחרים שנעשו באותה תקופה ("גריז", הצגת הקולנוע האחרונה "ו"אסקימו לימון" הראשון משנת 1978) חזרו בנוסטלגיה לשנות החמישים ותחילת שנות השישים, לתקופה שלפני רצח הנשיא קנדי ומלחמת וייטנאם, לעידן התמימות והאהבה של "ילדי הפרחים".

שנות ה-80

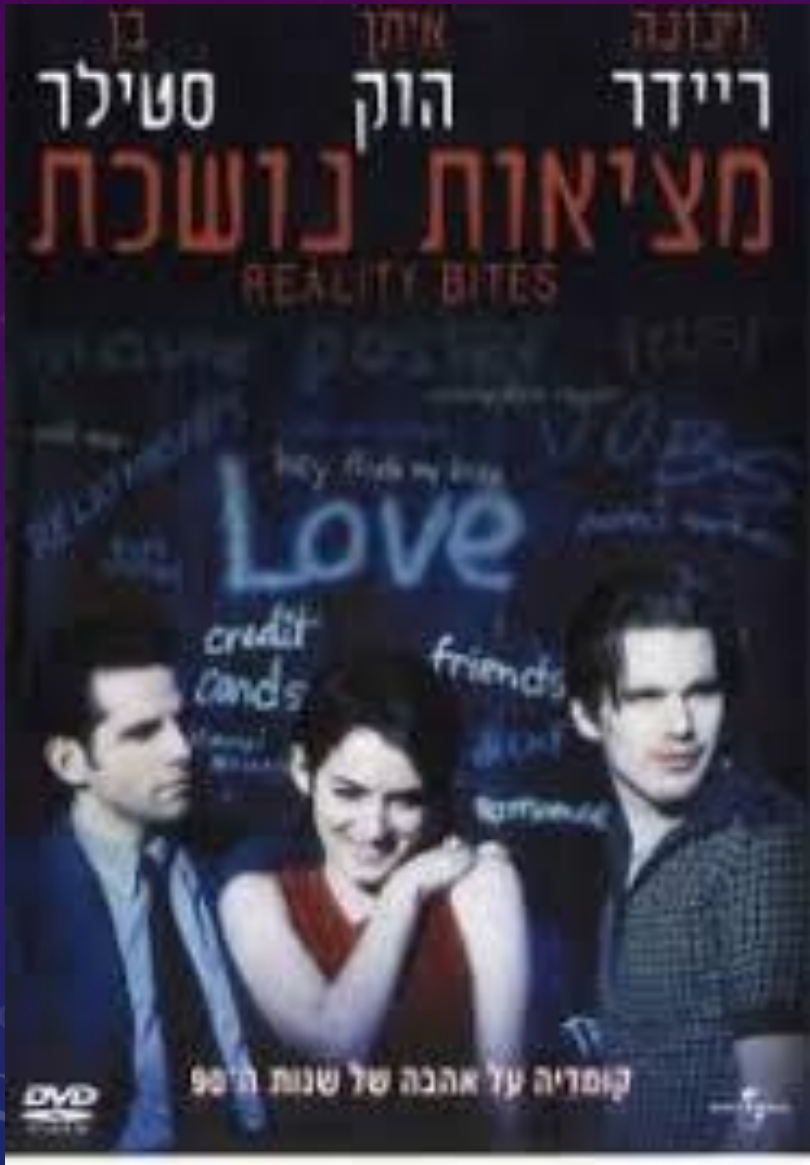

- בשנות השמונים חלה פריחה מחודשת של הז'אנר, עם צאתו של "מועדון ארוחת הבוקר" (1984) של ג'ון יוז. הסרט ביטא באמינות, שוב, את הלחצים, הניכור והתפכחות הנוער וההורים, המורים והממסד. יוז הוכיח כי הבעיות של בני הנוער עלולות להיות רציניות קשות והרות גורל וכי יש להתייחס אליהן ברצינות הראויה.
- הסרט מספר על חמישה בני נוער משיקגו, המרותקים לבית הספר למשך סוף השבוע בגלל מעשה קונדס שעשה אחד מהם.
- "מועדון ארוחת הבוקר" מבטא דור של מתבגרים, רובם בני המעמד הבינוני הלבן המנסים לשרוד ולמצוא משמעות כלשהי בעולם שטחי ולא מאושר, שיש בו פערי מעמדות בהתרסה כלפי ההורים, שעובדים קשה ומרוויחים ממון רב כדי שיוכלו להעניק לילדיהם "הכל", אך בדרך שוכחים להעניק להם את מה שחשוב באמת- תשומת לב, הבנה וחום אנושי.

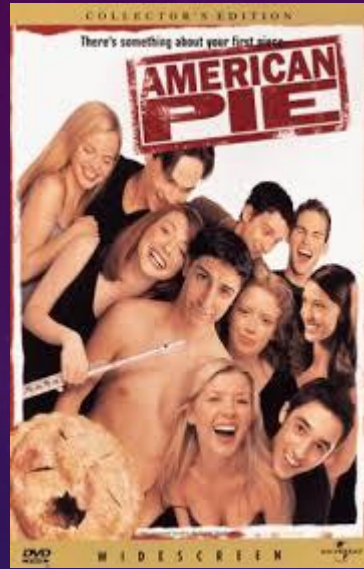
מועדון ארוחת הבוקר

- סטריאוטיפים של מתבגרים- מלכת הכיתה, החנון, הפושע, הספורטאי והמוזרה.
- הכוח של הקבוצה- הקבוצה הופכת למשפחה החליפית למשפחה הביולוגית. ההורים של הילדים לא מבינים אותם אבל החברים שלהם כן ולכן מהווים כוח.

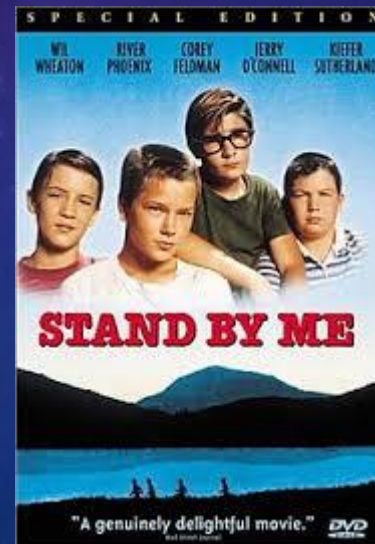
שנות ה - 90

ההתפתחות הטבעית מסרטים כמו "מועדון ארוחת הבוקר" הייתה גל סרטי "דור האיקס", כמו "מציאות נושכת" של בן סטילר ובכיכובו ואפילו "טריונספוטינג", המבטאים את התוצאות העגומות של רדיפת הכסף היאפית, אובדן הדרך והערכים המוסריים, הריקנות, הניכור והשעמום הנוראי של בני הנוער בשלהי המילניום ובתחילת שנות האלפיים - תחושות קשות המובילות באופן בלתי נמנע לחיפוש אחר ריגושים קיצוניים ואולי גם משמעות, בעזרת סמים, אלימות ופשע.

סרטים התבגרות ידועים:

- 1955, מרד הנעורים, ניקולס ריי,
- 1985, מועדון ארוחת הבוקר, ג'ון יוז,
- 1986, אני והחבר'ה, רוב ריינר,
- 1995, קלולס, איימי הקרלינג,
- 1999, אמריקן פאי, פול וויץ,
- 2007, סופרבאד, גרג מוטולה,

הגדרת גיל ההתבגרות על שני צירים

ציר פסיכולוגי

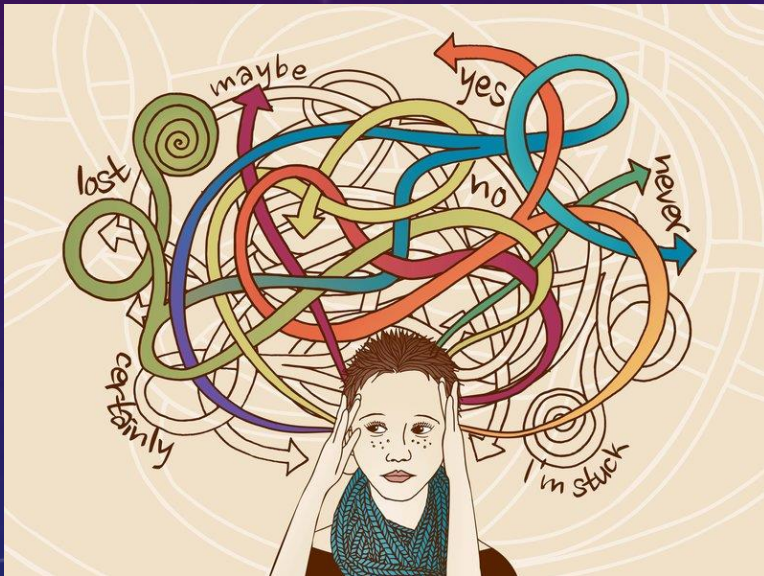
- בעוד המציאות הפיזית אינה ניתנת לבלימה, ההתבגרות המנטאלית לא תמיד נמצאת באותה מוכנות.
- בגיל ההתבגרות הקונפליקט המרכזי איתו המתבגר מתמודד הוא בלבול לעומת בלבול בזהות. זהות פירושה שהיחיד מסוגל להעריך את כוחותיו ואת חולשותיו ולהחליט כיצד ברצונו לטפל בהם. עליו לענות לעצמו מהיכן בא ומה רצונו להיות. זהות יש לרכוש ויש לחפש אותה במאמץ עקבי של היחיד.

ציר ביולוגי

- הציר הביולוגי הוא הציר המוביל בתחילתה של תקופת ההתבגרות. גם חיצונית וגם פנימית. מבחינה חיצונית מופיעים סימנים המעידים על השינוי שחל במצבו של המתבגר. מבחינה פנימית השינויים הללו משתקפים בדימוי העצמי ומהווים רכיב חשוב בזהות המתגבשת.
- תדמית הגוף נחלקת לחיצונית ופנימית. החיצונית מתבססת על שלושה מימדים
- האופן שמראהו החיצוני של המתבגר נתפס בעיני עצמו.
- האופן שלדעתו רואים אותו האחרים
- הערכתו את מראהו החיצוני מבחינה אובייקטיבית.

זהות לעומת בלבול זהות

- הדרך הנוחה ביותר לרכוש זהות היא תוך מגע עם דמות משמעותית בעיקר בקרב בני השווים. תחושת השייכות שמספקת קבוצת בני גילו הינה דבר משמעותי עבור המתבגר. זהותו של המתבגר מחליפה את התלות שהייתה קיימת בהורים עד עכשיו והיא מתאפשרת רק דרך "בעיטה" וגילוי של הזהות נפרדת ועצמאית מהתלות שהייתה בהם.
- המתבגר שנכשל בחיפוש אחר זהותו ייקלע לספק עצמי, לחוסר גיבוש תפקידו ולבלבול תפקידים.

דימוי גוף

- אחד המאפיינים הבולטים של גיל ההתבגרות הוא השינויים הגופניים הרבים המתרחשים בתקופה זו.
- אצל בנים מתחילה ההתפתחות מינית והגופנית בין הגילאים 10-14.
- אצל בנות מתחיל תהליך ההתבגרות המינית מעט מוקדם יותר. בגיל 9.
- מתבגרים עלולים לחוש מאוימים וחסרי שליטה מול גופם המתעורר וגורם להם למבוכה רבה.
- בלבול נוסף נגרם דרך ההצפה אשר האינטרנט מספק להם.
- הילד המתבגר יוצר פער בין הגוף לנפש שלו. הנגישות לחומרים אלו פוגעת ביכולת בתהליך ההתבגרות הטבעית של הילד שבו הוא מגלה באופן הדרגתי את המיניות שלו ומגלה ומייצר אינטימיות.

זהות מינית

- בשנים האחרונות יותר ויותר בני נוער מצהירים על עצמם שהם הומואים, לסביות או ביסקסואליים. הגיל הממוצע ליציאה מהארון הן אצל בנים והן אצל בנות הוא גיל 16. זה קשור להתפתחות המינית המוקדמת ולכן מגלים גם את מיניותם מוקדם יותר.
- תהליך אישי זה נעשה לרוב לבד, בהסתרה מאחרים והוא רווי לבטים ותחושות שלעיתים מקשות על בני הנוער. בהמשך הם מבקשים לחוות קשר רגשי ומיני עם בני גילם. בניגוד לדעה הרווחת העובדות מראות שגבריות ונשיות אינה קשורה לנטייתו המינית. בני נוער מספרים לחבריהם כשנתיים לפני שהם מספרים להורים.
- חשוב לזכור כי הפסיכולוגיה של היום מדברת על רצף מיניות.
- 30 אחוז מניסיונות ההתאבדות בגיל ההתבגרות קשורים בנטייה חד מינית. הסיבה היא תחושות המתלוות למצוקה סביב הזהות החד מינית כמו: בושה, אשמה, דחייה עצמית, ייאוש, בדידות, פחד מאיבוד אהבת הורים, השפלה. תפקיד ההורים לאפשר שיח חופשי סביב נושא המיניות.

קבוצת השווים

- קבוצת השווים מתחילה לחלק את חבריה למושכים יותר ולמושכים פחות
- יש שאיפה להידמות למודלים – דוגמניות, שחקנים, כדורגלנים וכו...
 - דימוי גוף שלילי עלול לפתח הפרעות אכילה – עיסוק אובססיבי בתפיסת הגוף.

השוואה בין 3 סרטי התבגרות מתקופות שונות :

- השוואה בין 3 סרטי התבגרות מתקופות שונות:
- קולס 1995 דקה 22.00
- ילדות רעות 2004 דקה 07.07 , דקה 13.39 , דקה 18.30
- באה בקלות 2010 ההתחלה, דקה 10.30 , דקה 1.20.44 , דקה 25.30 , דקה 39.00 דקה 46.00 דקה 1.24.47

טקס מעבר

- תהליך ההתבגרות הוא תהליך ממושך. לא ביום אחד גופנו מבשיל, ורגשותינו נעשים שקולים ובוגרים. בכל זאת, חברות שונות בכל רחבי העולם מקיימות טקסים שמכריזים בהם: מהיום אתם בוגרים. לעתים מיועדים הטקסים רק לנערים, ולפעמים גם לנערות. ישנן חברות, שהנערים בהן נדרשים לבצע משימה: למשל, לחיות כקבוצה ללא עזרת המבוגרים או לצוד חיה מסוכנת. לפעמים הם מתבקשים לסבול עינויים שונים: חותכים את בשרם, מפחידים אותם, מבצעים בהם מילה ועוד. מי שמצליח לעמוד באתגר, מוכיח שהוא ראוי להיות חלק מקבוצת הבוגרים. הוא הופך אחראי למעשיו ומתקבל לחברה כבוגר שווה זכויות. ישנן תרבויות, כמו הדת היהודית, שהטקסים הנערכים בהן למתבגרים - סמליים בלבד.

- ביהדות, אצל הבנים, זה מתבטא בטקס הבר מצווה, ואצל הבנות - הבת מצווה.
- אצל בנות זה יכול להתבטא כחלק מתהליך פיזי, כמו קבלת הווסת הראשונה.
- בקולנוע לעיתים הטקס מתבטא ברצון לאבד את הבתולין.

קשר הורים וילדים

- אחת המשימות ההתפתחותיות של גיל זה הוא הנפרדות מההורים בעצמאות בחיי היום יום, בדעות, בקבלת החלטות ובקבלת אחריות על חיוו. על מנת למצוא את העמדות של המתבגר בנפרד מאלו של הוריו עליהן חונך עליו לבעוט. על המתבגר בגיל ההתבגרות ליצור "אני, אחר שונה מזה של הוריו המבוסס על הקול הפנימי של הילד שאותו הוא הפנים מהוריו. הוא חייב בשלב הראשון להוציא את הקולות של הורים על מנת ליצור איזה שקט שבו יוכלו ליצור את הקול האישי שלו.
- ייתכן שבסוף התהליך ישוב ויאמץ את דעותיהם של הוריו, והפנמות מגיל הילדות יהיו חלק מתוך האישיות שלו, אך הדרך לשם היא ארוכה ומפותלת וכוללת התנגדויות רבות.
- המתבגרים רוצים חשבון בנק, תקציב, כסף למותרות ועוד, הם רוצים לצאת עד שעה מאוחרת, להתנסות בזוגיות ובמצבים חברתיים חדשים. אך ברגעי הכישלונות הם חוזרים להיות ילדים, מבקשים כי ההורים יפתרו עבורם את הבעיות. הוא מעוניין בכסף אך כאשר מתבקש המתבגר לעזור במטלות המשפחתיות הוא מתרעם על כך שזה אינו התפקיד שלו.

קשר הורים וילדים - המשך

חשוב כי ההורים יפנימו את אופי הדיאלוג החדש שנוצר בינם לבין ילדם. ככל שהילד גדל הוא נמצא פחות בסמיכות אליהם והולך יותר אל החברים שלו. ההורים נוטים לכעוס שאינו מבלה מספיק זמן עימם. ההורים משתנים גם בתפיסתם את עצמם כהורים. הם כבר אינם הורים לילדים קטנים שצריכים לרוץ שצריכים לרוץ בסוף היום לאסוף אותם מהצהרון, אלא הורים למתבגרים. המתבגרים כבר נמצאים פחות עם ההורים, והמשפחתיות צריכה להתחשב גם בדעותיהם של המתבגרים.

מערכת היחסים המשפחתיים בגיל ההתבגרות משתנה לאור החתירה של המתבגר לעצמאות. ההורים והמתבגרים כאחד עוברים תהליך של הגדרה מחדש של מערכת היחסים ביניהם. בתקופה זו מצופה מההורים לעבור מדפוס יחסים שבולטת בו הפעלת סמכות, לדפוס יחסים שיש בו מידה רבה יותר של שיתוף פעולה והדדיות. אחד הגורמים המשפיעים בצורה משמעותית על אופן האינטראקציה בגיל ההתבגרות הוא איכות הקשרים הרגשיים בין המתבגרים להוריהם בתקופה שקדמה לגיל ההתבגרות. במשפחות המתפקדות כהלכה המתבגר ממשיך להיענות לסמכות ההורים ולבקש את עצתם, אך הוא עושה זאת מתוך תחושה של חופש רב יותר, ההורים מבטאים את סמכותם על ידי מתן חופש למתבגר מתוך הכרה בצרכים וביכולות שלו. השינוי באופי היחסים משקף שינוי בדימוי שיש למתבגר על הוריו ולהורים על המתבגר. ההורה אינו נתפס עוד כדמות כול-יכולה ואילו המתבגר אינו נתפס עוד כדמות חסרת יכולת.

קטעים מתוך "התבגרות", "ריצ'ארד לינקלייטר 2014",

37.08 - 34.40 שיחה באוטו על תקשורת בין הורים לילדים
1.18.30 - 1.13.50 היכן שקולנוע, פסיכולוגיה וגיל ההתבגרות נפגשים
1.07.35 - 1.03.30 שיחה על מין בין אבא לילדים שלו.
דקה 45.15 הסתפרות

סגנוני הורות

- בספרות מקובל להבחין בין ארבעה סגנונות הורות, שבאים לידי ביטוי במאפייני הסמכות שהם מפעילים כלפי המתבגרים :
- **סגנון הורות סמכותי** - סגנון, המבוסס על מידה רבה של קבלת המתבגר ומידה רבה של פיקוח הדוק עליו. ההורים מציבים סטנדרטים ברורים להתנהגות המתבגר, והם אסרטיביים אך לא חודרניים או מגבילים. הסגנון ההורי הסמכותי כולל את המרכיבים הבאים: מתן חום, קביעת כללים ותמיכה באוטונומיה של המתבגר. המשמעת היא יותר תמיכתית ופחות מענישה. סגנון ההורות הסמכותי הוא סגנון ההורות המעודד ביותר אוטונומיה ואינדיווידואציה.
- **סגנון הורות שתלטני** - סגנון זה מבוסס על מידה נמוכה של קבלת המתבגר ומידה רבה של פיקוח הדוק עליו. ההורים מבססים את סמכותם על דרשנות ומתן הוראות אך אינם נענים באותה מידה לצורכי המתבגר. המתבגר נדרש לציית ולהיענות להורה בשל הסטטוס שלו כהורה, ואילו ההורים מצפים כי הוראותיהם ימולאו מבלי שיחושו חייבים למתן הסבר.
- **סגנון הורות מתירני** - בסגנון הורות זה ההורים נענים במידה רבה מאוד לצורכי המתבגרים וממעטים להציב בפניהם דרישות. הם אינם דורשים התנהגות בוגרת, מאפשרים למתבגרים ויסות עצמי ונמנעים מעימותים. לעתים קרובות סגנון הורות זה נובע מקושי ומהימנעות של ההורים לעמוד במשימותיהם ההוריות, כגון התמודדות עם קונפליקטים. המתבגרים במשפחות כאלה נוטים להיראות כבעלי ביטחון עצמי, אולם זוהי תדמית שאין לה כיסוי. בקרב מתבגרים אלה נמצאה שכיחות גבוהה יותר של שימוש באלכוהול ובסמים.
- **סגנון הורות דוחה** - הורים המאמצים לעצמם סגנון זה מזניחים למעשה את המתבגרים. הם אינם מציגים דרישות בפני המתבגר אך בו בזמן גם אינם נענים לצרכיו. ההורים אינם קובעים כללי התנהגות ולא מפקחים על מילויים, המתבגרים החווים סגנון זה הם הפגיעים ביותר לבעיות התנהגות, לשימוש באלכוהול ובסמים, לעבריינות, לדימוי עצמי נמוך ולבעיות זהות.

התבגרות בצל משבר משפחתי

- גירושין מכל סוג, בכל שלב של החיים עבור ההורים ועבור הילדים בין אם הוא ידידותי ובין אם לאו זורעים קונפליקטים פנימיים ארוכי טווח עבור הילדים. הוכח בבירור כי שילדים בוגרים של גירושים מתגרשים בעצמם יותר מן האוכלוסייה הממוצעת.
- המחקר מראה כי ילדים של גירושין גורמים להם לגדול מהר יותר מילדים אחרים. דבר זה בא לידי ביטוי לעתים בהתנסויות מיניות מוקדמות לעומת צעירים אחרים.
- עבור ילדים בוגרים של גירושין אינטימיות, אמון, מחויבות, נאמנות ותשוקה מהווים נושאים מורכבים יותר מאשר אצל ילדים אחרים.
- עבור ילדים אלו מערכות יחסים הן דבר שביר והן יכולות להתפרק בפתאומיות וללא אזהרה. אם כך, גם קשרי ילד הורה יכול להסתיים באופן דומה. הם בודדים. במקום לעסוק בפעילות יצרנית כחלק מתהליך ההתבגרות האישי שלהם, הם נאלצים לוותר על קשרים עם חברים, לנסוע בין בתים, להיות עדים לזיכוכים בין ההורים ולתחושת בדידות מאוד גדולה. קיימת תחושה שאף אחד לא שם אותם במרכז, אלא חשבו אך ורק על עצמם.

דור המסכים

- תופעה כללית המאפיינת חברות עם טכנולוגיה וצריכה טכנולוגית גבוהה. זה נקרא באנגלית - screenagers .
- הדור הצעיר עובר תהליך מואץ שבו הוא נולד עם הטכנולוגיה כמשחק המרכזי שמלווה אותו. סדרי עולם התהפכו . לא זקני השבט הם החכמים , אלא דווקא זאטוטי השבט .
- כעת, אולי בפעם הראשונה לילד יש יותר ידע מאשר לאביו. הוא יודע לגלוש, "שוחה" בים המידע ללא בעיה. ההורה נשאר בהרבה מאוד מקרים מתוסכל, חסר אונים ובתחושה שתפקיד משמעותי בהורות שלו נלקח ממנו. בהרבה מאוד מקרים תחושה זו מובילה את ההורה לנסות ולמנוע ובמידה רבה " לעצום עיניים" על מנת לנסות להחזיר לעצמו את התפקיד המסורתי. בשני המקרים אנו נמצאים בבעיה. ילדים ומתבגרים מבלים מול המחשב שעות בכל יום.

הסכנות שבמסכים

- דיכאון: מחקרים שנעשו הראו שאצל נערים שהשתמשו יותר מאחרים באינטרנט חלה ירידה במעורבות החברתית ברווחה הנפשית ועלייה בתחושת הבדידות והדיכאון.
- חשיפה לא מבוקרת: לרוב בני הנוער יש חשבון דואר אלקטרוני משלהם. יותר ממחציתם בודקים את הודעות הדואר שלהם ללא השגחת ההורים. הם נחשפים להצעות הקשורות לזכיות מהירות, לשירותי היכרות, משכנתאות, קניית דירות, ירידה במשקל, תרופות וקישורים לאתרי פורנו קשה.
- משחקי מחשב אלימים והתמכרות לפורנוגרפיה